

Από τους
συγγραφείς του
#1 Bestseller
των New York Times
Πλούσιος Μπαμπάς,
Φτωχός Μπαμπάς

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

του
Πλούσιου Μπαμπά

**Γιατί δεν έχει έρθει
ακόμα το μεγαλύτερο
χρηματιστηριακό κραχ
όλων των εποχών...
και πώς μπορείτε να
προετοιμαστείτε και
να κερδίσετε από αυτό!**

Του Robert T. Kiyosaki και της Sharon L. Lechter, C.P.A.

Συγγραφείς του Πλούσιος Μπαμπάς Φτωχός Μπαμπάς

Περιεχόμενα

Εισαγωγή 1

Ενότητα 1 Το τέλος του παραμυθιού;

Κεφάλαιο 1	Αλλαγές στους νόμους... Αλλαγές στο μέλλον!	27
Κεφάλαιο 2	Ο νόμος που άλλαξε τον κόσμο	43
Κεφάλαιο 3	Είστε έτοιμοι να αντικρίσετε την πραγματικότητα κατάματα;	59
Κεφάλαιο 4	Ο εφιάλτης αρχίζει	93
Κεφάλαιο 5	Ποιες χρηματοοικονομικές υποθέσεις κάνετε;	115
Κεφάλαιο 6	Απλώς και μόνο επειδή επενδύεις δεν σημαίνει ότι είσαι επενδυτής	145
Κεφάλαιο 7	Ο κάθε ένας πρέπει να γίνει επενδυτής	163
Κεφάλαιο 8	Η αιτία του προβλήματος	179
Κεφάλαιο 9	Η τέλεια καταιγίδα	197

Ενότητα 2 Η κατασκευή της κιβωτού

Κεφάλαιο 10	Πώς κατασκευάζεις μια κιβωτό;	225
Κεφάλαιο 11	Ο έλεγχος της κιβωτού	245
Κεφάλαιο 12	Έλεγχος 1ος: Ο έλεγχος του εαυτού σας.....	259

Κεφάλαιο 13	Έλεγχος 2ος: Ο έλεγχος των συναισθημάτων σας.....	307
Κεφάλαιο 14	Πώς έκτισα την κιβωτό μου	323
Κεφάλαιο 15	Έλεγχος 3ος: Ο έλεγχος των δικαιολογιών σας.....	339
Κεφάλαιο 16	Έλεγχος 4ος: Ο έλεγχος του οράματός σας.....	355
Κεφάλαιο 17	Έλεγχος 5ος: Ο έλεγχος των κανόνων	373
Κεφάλαιο 18	Έλεγχος 6ος: Ο έλεγχος των συμβούλων σας	403
Κεφάλαιο 19	Έλεγχος 7ος: Ο έλεγχος του χρόνου σας.....	411
Κεφάλαιο 20	Έλεγχος 8ος: Ο έλεγχος του πεπρωμένου σας.....	433
Συμπέρασμα	Ο προφήτης ελπίζει να έχει κάνει λάθος.....	441
Παράρτημα 1	Ο νόμος ERISA	451
Παράρτημα 2	Το πρόγραμμα του Dave Stephens για τα σχολεία.....	457

Κεφάλαιο 1

Αλλαγές στους νόμους... Αλλαγές στο μέλλον!

Τόσο ο πλούσιος, όσο και ο φτωχός μπαμπάς μου ανησυχούσαν πολύ για τη γενική ευημερία των υπαλλήλων τους. Ο πραγματικός μπαμπάς μου, ως επιθεωρητής εκπαίδευσης στην πολιτεία της Χαβάης, είχε δεκάδες χιλιάδες εργαζομένους που υπολόγιζαν ότι θα τους φρόντιζε. Ο πραγματικός μπαμπάς μου, αυτός που αποκαλώ φτωχό μπαμπά μου, ανησυχούσε τόσο πολύ για τους δασκάλους του που, όταν έπαψε πλέον να είναι επιθεωρητής, έγινε ηγέτης του σωματείου εκπαιδευτικών της Χαβάης (HSTA), από όπου διεξήγαγε και πάλι διαπραγματεύσεις με στόχο την ευημερία των δασκάλων του.

Αλλά και ο πλούσιος μπαμπάς μου ανησυχούσε για τους υπαλλήλους του — από πολλές απόψεις, μάλιστα, ανησυχούσε για τους υπαλλήλους του περισσότερο από ό,τι ο μπαμπάς μου για τους δικούς του. Ο λόγος που ανησυχούσε περισσότερο ήταν επειδή οι υπάλληλοι του φτωχού μπαμπά μου είχαν την οικονομική υποστήριξη της κυβέρνησης και των τοπικών και ομοσπονδιακών σωματείων των εκπαιδευτικών. Οι υπάλληλοι του πλούσιου μπαμπά μου δεν είχαν την υποστήριξη της κυβέρνησης και την προστασία των συνδικάτων. Γι' αυτό έλεγε συχνά: «Μακάρι να μπορούσα να πω στους εργαζομένους μου όσα γνωρίζω και όσα βλέπω ότι θα έρθουν στο μέλλον. Μακάρι να μπορούσα, αλλά φοβάμαι ότι θα τους

τρομάζα πάρα πολύ. Επιπλέον, το κύριο πρόβλημα είναι ότι οι πιο πολλοί από αυτούς δεν διαθέτουν τη βασική οικονομική παιδεία πρώτα για να καταλάβουν ό,τι θα τους πω και μετά για να μπορέσουν να κάνουν διορθωτικές κινήσεις. Πώς να πω στους αφοσιωμένους και σκληρά εργαζόμενους υπαλλήλους μου ότι σήμερα δεν αρκεί να είσαι αφοσιωμένος και εργατικός; Πώς μπορώ να τους εξηγήσω ότι η μακροπρόθεσμη εργασιακή ασφάλεια δεν διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη οικονομική ασφάλεια; Πώς να τους μιλήσω για μια αλλαγή στο νόμο που άλλαξε οριστικά το μέλλον τους; Πώς να τους μιλήσω και να μην τους τρομάξω ή να τους προκαλέσω κατάθλιψη; Πώς να τους μιλήσω γι' αυτά που νομίζω ότι μπορεί να συμβούν, αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι θα συμβούν;»

Όπως ήδη ανέφερα, τόσο ο φτωχός όσο και ο πλούσιος μπαμπάς μου ανησυχούσαν πολύ για τους υπαλλήλους τους. Η διαφορά ήταν ότι ο φτωχός μπαμπάς μου είχε τη δύναμη της κυβέρνησης και το σωματείο των εκπαιδευτικών για να βοηθήσουν τους υπαλλήλους του. Ο πλούσιος μπαμπάς μου ήξερε ότι οι υπάλληλοί του βρίσκονταν σε μειονεκτική θέση και αυτό τον προβλημάτιζε πολύ. Το 1974 έγινε μια σημαντική νομοθετική αλλαγή στις ΗΠΑ που έλεγαν ότι προοριζόταν να βοηθήσει όσους εργάζονταν για ανθρώπους όπως ο πλούσιος μπαμπάς μου. Ενώ πολλοί πίστευαν ότι ο νέος νόμος υλοποιούσε μια θαυμάσια ιδέα, ο πλούσιος μπαμπάς μπορούσε να διακρίνει τα εγγενή προβλήματά του. Ήξερε ότι, για πολλούς λόγους, οι περισσότεροι από τους υπαλλήλους του δεν θα βελτίωναν τη θέση τους μακροπρόθεσμα και μπορούσε να διακρίνει τη διογκούμενη απειλή της οικονομικής καταστροφής που θα ερχόταν στο μέλλον... μια οικονομική καταστροφή που θα την προκαλούσε η ψήφιση αυτού του νόμου.

Το 1979 ήμουν τριάντα δύο ετών και αγωνιζόμουν να σώσω την επιχείρησή μου. Η επιχείρησή μου, που κατασκεύαζε νάιλον πορτοφόλια που έκλειναν με ταινία Velcro για αθλητές της ιστιοσανίδας είχε απογειωθεί πολύ πιο γρήγορα από όσο περίμενα. Μέ-

σα σε μερικά χρόνια είχε γίνει μια μεγάλη εταιρεία με περισσότερους από 380 ανεξάρτητους πωλητές μόνο στις ΗΠΑ. Σε παγκόσμια κλίμακα, δεν μάθαμε ποτέ πόσοι πωλητές συνεργάζονταν μαζί μας. Το πρόβλημα ήταν ότι είχαμε ένα παγκόσμιο προϊόν, αλλά ήμασταν μια εταιρεία χωρίς όραμα και με μια νεαρή και όχι ικανή ομάδα μανάτζμεντ. Όταν η επιτυχία συναντηθεί με την ανεπάρκεια, η καταστροφή δεν αργεί.

Λένε ότι «Αν δεν πέσεις στο νερό, κολύμπι δεν μαθαίνεις». Εγώ θα πρόσθετα και το εξής: «Δεν μπορείς να μάθεις να διοικείς επιχειρήσεις διαβάζοντας μόνο βιβλία ή πηγαίνοντας σε μια σχολή διοίκησης επιχειρήσεων». Οι συνεταίροι μου και εγώ είχαμε κάποιες λιγοστές γνώσεις από βιβλία και πολύ μικρή εμπειρία από τον χώρο των επιχειρήσεων στην πραγματική ζωή. Παίρναμε σε μικρή ηλικία μερικά απλά, αλλά ταυτόχρονα και πολύ σημαντικά μαθήματα για τις επιχειρήσεις, μαθήματα που μπορεί κανείς να πάρει μόνο από την εμπλοκή του στην πρώτη γραμμή. Εκτός από το ότι η επιτυχία μπορεί να σε σκοτώσει, έμαθα ανάμεσα σε άλλα και τα εξής:

1. Οι φίλοι δεν γίνονται πάντα καλοί επιχειρηματικοί εταίροι.
2. Μια εταιρεία μπορεί να είναι κερδοφόρος και ταυτόχρονα να αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα.
3. Κάποια μικροπράγματα, όπως η έλλειψη διασυνδέσεων, μπορούν να σταματήσουν όλη την επιχείρηση.
4. Πολλοί άνθρωποι δεν πληρώνουν τις οφειλές τους — και αυτό σημαίνει ότι και εσύ δεν μπορείς πάντα να πληρώνεις τις δικές σου. Ο κόσμος δεν σε συμπαθεί όταν δεν τον πληρώνεις.
5. Οι πατέντες και τα εμπορικά σήματα είναι σημαντικοί πόροι μιας επιτυχημένης επιχείρησης.
6. Η αφοσίωση μπορεί να είναι φευγαλέα.

7. Είναι απαραίτητο να έχεις ακριβή οικονομικά και λογιστικά στοιχεία.
8. Χρειάζεσαι μια ισχυρή ομάδα μανάτζμεντ και μια ισχυρή ομάδα επαγγελματιών συμβούλων όπως οι δικηγόροι και οι λογιστές.
9. Το χτίσιμο μιας επιχείρησης κοστίζει πολλά χρήματα.
10. Οι επιχειρήσεις δεν πεθαίνουν λόγω έλλειψης χρημάτων, αλλά μάλλον λόγω έλλειψης επιχειρηματικής εμπειρίας και προσωπικής ακεραιότητας.

Ο πραγματικός κατάλογος με αυτά τα μαθήματα είναι πολύ πιο μακροσκελής. Η εμπειρία από την παγκόσμια επιτυχία και την παγκόσμια αποτυχία ήταν ανεκτίμητη. Έζησα τέτοιου είδους εμπειρίες, όχι μία φορά, αλλά δύο. Και, παρόλο που δεν θέλω να τις ξαναζήσω από την αρχή, είμαι έτοιμος γι' αυτό... επειδή τα μαθήματα έχουν ανεκτίμητη αξία, εφόσον θέλεις και εφόσον είσαι αρκετά ταπεινός για να μάθεις από τα λάθη σου. Κάθε επιχειρηματική αποτυχία μου έδειχνε τι δεν ήξερα και τι έπρεπε να μάθω... και ότι η εκμάθηση στην πράξη με οδηγούσε στην επόμενη επιτυχία.

Το 1979 είχα βαρεθεί πια την έμπρακτη εκπαίδευση. Είχα κάνει του κόσμου τα λάθη, είχα θαφτεί στην προσωπική μου ανεπάρκεια, και δεν ήθελα να μάθω τίποτα άλλο. Είχα κάνει τόσες ανοησίες από τις οποίες μπορούσα να διδαχθώ, αλλά παρόλα αυτά ο πλούσιος μπαμπάς είχε πολλά ακόμα να μου επισημάνει. Την άνοιξη του 1979 πήγα στο γραφείο του για τη συνηθισμένη μας συνάντηση και του έδειξα τον ισολογισμό της εταιρείας μου. Αφού τη μελέτησε, κούνησε το κεφάλι του και είπε: «Η εταιρεία σου πάσχει από οικονομικό καρκίνο... και φοβάμαι ότι δεν γιατρεύεται. Κακοδιαχειριστήκατε μια εταιρεία που θα μπορούσε να γίνει πλούσια και ισχυρή».

Ο Μάικ, ο γιος του πλούσιου μπαμπά, δεν ήταν συνεταίρος στην επιχείρησή μου, αλλά παρόλα αυτά ήταν παρών στις περισ-

σότερες καθοδηγητικές συναντήσεις μου με τον μπαμπά του, τον άνθρωπο που αποκαλώ πλούσιο μπαμπά μου. Ο Μάικ και εγώ ήμασταν πολύ καλοί φίλοι στο γυμνάσιο, αλλά όταν επέστρεψα από το κολέγιο και τον πόλεμο του Βιετνάμ ήταν δύσκολο να διατηρήσουμε μια στενή φιλία αφού η απασχόλησή μας ήταν σε εντελώς διαφορετικό κλάδο και οικονομικό πεδίο. Το 1979 ο Μάικ ήταν στη διαδικασία ανάληψης της αυτοκρατορίας του μπαμπά του (αξίας πολλών εκατομμυρίων δολαρίων), ενώ εγώ ήμουν στη διαδικασία απώλειας μιας εταιρείας αξίας πολλών εκατομμυρίων δολαρίων. Την ώρα που ο Μάικ εξέταζε τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας μου και κουνούσε και αυτός το κεφάλι του, ένιωσα ντροπή και αμηχανία.

«Τι είναι αυτό;» ρώτησε ο πλούσιος μπαμπάς, δείχνοντάς μου σε ένα σημείο του ισολογισμού.

Κοιτάζοντας στο σημείο που μου έδειχνε, είπα: «Είναι το ποσό που οφείλουμε στους υπαλλήλους μας για μισθούς και στην κυβέρνηση για φόρο μισθωτών υπηρεσιών».

«Αν κοιτάξεις το ταμείο σου, θα δεις ότι δεν υπάρχουν χρήματα», μου είπε ο πλούσιος μπαμπάς με σοβαρό ύφος. «Πώς θα πληρώσεις μισθούς και φόρους μισθωτών υπηρεσιών;»

Τον κοίταξα αμίλητος, αφού δεν είχα τίποτα να πω. «Ξέρεις...» άρχισα δειλά, «θα τα πληρώσουμε όταν εισπράξουμε κάποια από αυτά που μας χρωστούν.»

«Ελα, τώρα», μου είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Τι ανοησίες είναι αυτές; Για τον καθηγητή σου στο κολέγιο με πέρασες; Από την κατάσταση αυτή βλέπω ότι τα χρέη αυτά είναι καθυστερημένα περισσότερες από 120 ημέρες. Και εσύ και εγώ γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι αυτοί στους οποίους πούλησες τα προϊόντα σου δεν πρόκειται να σε ξεφλήσουν ποτέ. Πες μου την αλήθεια. Πες στον εαυτό σου την αλήθεια. Έχεις χρεοκοπήσει. Έχεις χρεοκοπήσει και τώρα θα αρχίσεις να μην πληρώνεις μισθούς και φόρους. Χρησι-

μποποιείς τα χρήματα των υπαλλήλων σου για να συντηρείς την εταιρεία σου.»

«Μα είναι απλώς ένα βραχυπρόθεσμο πρόβλημα πίστωσης. Εισπράττουμε συνεχώς χρήματα. Έρχονται συνεχώς παραγγελίες και από το εσωτερικό και από το εξωτερικό», απάντησα προσπαθώντας να υπερασπιστώ τον εαυτό μου.

«Ναι, αλλά τι νόημα έχουν οι παραγγελίες αν δεν μπορείς να κατασκευάσεις προϊόν και να παραδώσεις; Από τον ισολογισμό σου βλέπω ότι κάποιοι σου οφείλουν χρήματα και εσύ οφείλεις σε κάποιους άλλους. Χρωστάς χρήματα σε αυτούς που σου προμηθεύουν τα υλικά με τα οποία παράγεις τα προϊόντα σου. Τι σε κάνει να νομίζεις ότι οι προμηθευτές σου θα σου κάνουν και άλλη πίστωση;»

«Ξέρεις...» άρχισα, αλλά με διέκοψε θυμωμένος.

«Οι προμηθευτές σου δεν πρόκειται να σου κάνουν άλλη πίστωση. Γιατί να το κάνουν;»

«Θα πάω να τους μιλήσω πάλι.»

«Καλή τύχη. Γιατί δεν θέλεις όμως να δεις κατάματα την αλήθεια; Εσύ και οι τρεις παραγκιόζηδες που ονομάζεις συνεταίρους σου κακοδιαχειριστήκατε την επιχείρησή σας... δεν ξέρετε τι κάνετε... είστε ανίκανοι... και το χειρότερο από όλα, δεν έχετε το κουράγιο να το παραδεχτείτε. Παριστάνετε τους επιχειρηματίες, αλλά αν κοιτάξω τα οικονομικά στοιχεία σας θα πρέπει να υποθέσω ότι είστε ή απατεώνες ή παραγκιόζηδες. Ελπίζω να είστε απλώς παραγκιόζηδες... αλλά αν δεν κάνετε μερικές αλλαγές, από παραγκιόζηδες θα γίνετε απατεώνες.» Ο πλούσιος μπαμπάς μιλούσε με σφιγμένα δόντια και κουνώντας αργά το κεφάλι του αριστερά-δεξιά. «Είναι ήδη πολύ κακό πράγμα να παίρνεις δανεικά τα χρήματα των υπαλλήλων σου. Κοίτα εδώ πόσους φόρους χρωστάτε. Πώς θα τους πληρώσετε;»

Ο πλούσιος μπαμπάς ήταν δάσκαλός μου από τότε που ήμουν εννέα χρονών. Ήταν πολύ φιλικός και στοργικός άνθρωπος, αλλά όταν θύμωνε... ξεχνούσε την ευγένεια. Αυτό το μάθημα διοίκησης επιχειρήσεων συνεχίστηκε για κάμποσες ώρες σε ιδιαίτερα έντονο ύφος. Τελικά, συμφώνησα να κλείσω την εταιρεία, να ρευστοποιήσω όσα περιουσιακά στοιχεία της είχαν απομείνει, και να χρησιμοποιήσω τα χρήματα που θα εισέπραττα για να πληρώσω τους φόρους και τους μισθούς των υπαλλήλων.

«Δεν είναι κακό να παραδεχτείς την αδυναμία σου», μου είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Όμως είναι πολύ κακό να λες ψέματα και να προσποιείσαι ότι ξέρεις τι κάνεις. Είναι κακή συνήθεια να λες ψέματα και να προσποιείσαι ότι ξέρεις τι κάνεις... θέλω να κόψεις αυτή τη συνήθεια εδώ και τώρα. Αν θέλεις να γίνεις πλούσιος και επιτυχημένος, πρέπει να μάθεις να λες πιο γρήγορα την αλήθεια, να ζητάς βοήθεια πιο γρήγορα, και να είσαι πιο ταπεινός. Ο κόσμος είναι γεμάτος αλαζονικούς φτωχούς ανθρώπους, μορφωμένους και αμόρφωτους... ανθρώπους που δεν μπορούν να παραδεχθούν για κάτι ότι δεν το ξέρουν. Ο κόσμος είναι γεμάτος με ανθρώπους που μια ολόκληρη ζωή προσποιούνται τους έξυπνους — και αυτό τους κάνει ανόητους. Αν θέλετε να μάθετε γρήγορα, το πρώτο βήμα είναι να παραδεχτείτε γρήγορα ότι υπάρχει κάτι που δεν το γνωρίζετε.»

«Θυμάστε από τα Θρησκευτικά τη φράση "Μακάριοι οι ταπεινοί επειδή αυτοί θα κληρονομήσουν;" Δεν λέει "μακάριοι οι ανίσχυροι", "μακάριοι οι αλαζονικοί", ή "μακάριοι οι σπουδασμένοι". Λέει ότι μακάριοι είναι οι ταπεινοί — επειδή οι ταπεινοί είναι αυτοί που θα μάθουν και, αν μάθουν, θα κληρονομήσουν τα πλούτη της ζωής που ο Θεός ή η φύση έφεραν μπροστά μας. Εσείς παλικάρια μου είστε αλαζονικοί, ξιπασμένοι, υπερόπτες, και άσχετοι... όχι ταπεινοί. Νομίζετε ότι το γεγονός και μόνο πως το προϊόν σας είναι επιτυχημένο θα σας φέρνει πάντα επιτυχίες. Εσύ και οι συνεταίροι σου δεν γίνατε ακόμα επιχειρηματίες. Εσύ και οι συνεταίροι

σου σταθήκατε τυχεροί, αλλά δεν έχετε τη δεξιότητα και την εμπειρία να μετατρέψετε την τύχη σας σε δουλειές. Κανένας δεν γίνεται επιτυχημένος επιχειρηματίας μέσα σε μια νύχτα. Έχετε να μάθετε πολλά ακόμα. Το μάθημα που πρέπει να πάρετε σήμερα είναι ότι όταν χρωστάτε χρήματα πρέπει να τα πληρώνετε. Ο κόσμος σιχαίνεται αυτούς που δεν πληρώνουν τις οφειλές τους. Φιλίες, οικογένειες, και επιχειρήσεις διαλύθηκαν επειδή δεν πληρώθηκαν κάποιες οφειλές. Από τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας σας μπορώ να δω ότι χρωστάτε χρήματα στην κυβέρνηση, στους προμηθευτές σας, στον ιδιοκτήτη των εγκαταστάσεών σας και, το σημαντικότερο, στους υπαλλήλους σας. Πληρώστε αυτές τις οφειλές, και μάλιστα σήμερα. Μην κάνετε τίποτα άλλο πριν πληρώσετε αυτές τις οφειλές. Μην ξανάρθεις εδώ παρά μόνο αφού πληρώσετε τους φόρους που χρωστάτε και εξοφλήσετε όλους τους υπαλλήλους σας. Άρχισες να γίνεσαι τσαπατσούλης επιχειρηματίας και οι τσαπατσούληδες δεν γίνονται επιτυχημένοι και πλούσιοι επιχειρηματίες. Και τώρα εξαφανίσου από εδώ και μην ξανάρθεις μέχρι να κάνεις όλα όσα σου είπα να κάνεις.»

Όπως είπα, όλα αυτά τα χρόνια ο πλούσιος μπαμπάς μου τα είχε ψάλλει πολλές φορές, αλλά αυτό το μάθημα ήταν από εκείνα που μου έμειναν αξέχαστα. Την ώρα που έκλεινα πίσω μου την πόρτα, ένιωθα ότι είχα αρχίσει να χωνεύω αυτό το συγκεκριμένο μάθημα... ένα μάθημα που δεν θα ξεχνούσα ποτέ. Παρόλο που ένιωθα πληγωμένος, ήξερα ότι το μάθημα αυτό ήταν σημαντικό... αν δεν ήταν σημαντικό, ο πλούσιος μπαμπάς δεν θα είχε θυμώσει τόσο πολύ ούτε θα είχε γίνει έξαλλος μαζί μου. Σε ηλικία τριάντα δύο ετών ήμουν αρκετά μεγάλος για να δεχθώ αυτό το συγκλονιστικό και συναισθηματικά φορτισμένο μάθημα, αλλά και αρκετά σοφός για να γνωρίζω ότι είχα να μάθω κάτι σημαντικό.

Όλα αυτά τα χρόνια ο πλούσιος μπαμπάς επαναλάμβανε συχνά ένα μάθημα για την αλήθεια και την εντιμότητα. Συχνά έλεγε σε εμένα και στο γιο του: «Πολλοί ρωτούν τους νέους: "Τι θέλεις να

γίνεις όταν μεγαλώσεις;" Όταν κάνουν αυτή την ερώτηση, συνήθως εννοούν ποιο επάγγελμα θέλει να κάνει το παιδί. Προσωπικά δεν με ενδιαφέρει τι θα κάνετε όταν μεγαλώσετε. Δεν με νοιάζει αν θα γίνετε γιατροί, αστέρες του κινηματογράφου, ή θυρωροί. Όμως καθώς θα μεγαλώνετε, με νοιάζει να γίνεστε όλο και πιο ειλικρινείς και πιο τίμιοι. Πολλοί είναι εκείνοι που μεγαλώνοντας γίνονται πιο ευγενικοί, αλλά όχι απαραίτητα πιο ειλικρινείς ή, το χειρότερο, από μικροί ψεύτες στην παιδική τους ηλικία γίνονται ακόμα μεγαλύτεροι ψεύτες όταν ενηλικιώνονται.» Πηγαίνοντας προς το μέρος που είχα σταθμεύσει το αυτοκίνητό μου γνώριζα ότι έπρεπε για μια ακόμα φορά να γίνω πιο ειλικρινής, πιο τίμιος με τον εαυτό μου, με τους συνεταίρους μου, και με τους υπαλλήλους μου.

Μπαίνοντας στο αυτοκίνητό μου αντηχούσαν ακόμα στα αυτιά μου τα λόγια του πλούσιου μπαμπά: «Κάθε δειλός μπορεί να πει ένα ψέμα. Χρειάζεται θάρρος για να πεις την αλήθεια. Καθώς θα μεγαλώνετε, παιδιά μου, να γίνετε άνθρωποι με όλο και πιο πολύ θάρρος, που θα λένε την αλήθεια αμέσως, ακόμα και αν η αλήθεια πληγώνει... ακόμα και αν η εντιμότητα σας κάνει να μοιάζετε κακοί. Είναι προτιμότερο να μοιάζεις κακός επειδή λες την αλήθεια, παρά να φαίνεσαι καλός επειδή είσαι δειλός και ψεύτης. Ο κόσμος είναι γεμάτος ανθρώπους που φαίνονται καλοί, αλλά είναι δειλοί και ψεύτες». Καθώς έπαιρνε μπρος η μηχανή του αυτοκινήτου μου και έβαζα ταχύτητα, αισθανόμουν άθλια και ήμουν σίγουρος ότι θα είχα όψη εξίσου χάλια με τον ισολογισμό της εταιρείας μου. Φεύγοντας είχα συνειδητοποιήσει ότι υπήρχαν δύο επιλογές. Η μια ήταν να συνεχίσω να λέω ψέματα στον εαυτό μου και να μην ξαναδώ ποτέ τον πλούσιο μπαμπά. Η άλλη ήταν να βρω το θάρρος να αντιμετωπίσω κατά πρόσωπο την αλήθεια, να συμμαζέψω τα χάλια που είχα προκαλέσει, και να αποκτήσω ξανά την προσμονή μιας συνάντησης με τον πλούσιο μπαμπά.

Στα τριάντα δύο μου ήδη, συνειδητοποίησα ότι είχα ακόμα πολλά περιθώρια για να μεγαλώσω. Ήξερα ότι, αν ήθελα να γίνω πιο πλούσιος, πιο επιτυχημένος και καλύτερος άνθρωπος, έπρεπε να μπορώ να κατανοήσω και τις πιο εκλεπτυσμένες αλήθειες, ακόμα και αν ήταν λίγο πιο σκληρές. Για να μεγαλώσω, έπρεπε να μπορώ να λέω καλύτερα την αλήθεια. Την ώρα που έμπαινα στο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων της εταιρείας μου, συνειδητοποίησα ότι είχε έρθει πια ο καιρός να λέω την αλήθεια... και θα ξεκινούσα από τους συνεταίρους μου, τους συνεταίρους που ο πλούσιος μπαμπάς είχε αποκαλέσει *καραγκιόζηδες*.

Μετά από τέσσερις περίπου μήνες, ξαναπήγα στο γραφείο του πλούσιου μπαμπά με τον καινούργιο ισολογισμό. Ο πλούσιος μπαμπάς και ο Μάικ τον μελέτησαν σιωπηλοί για ατελείωτη ώρα. Στο τέλος ο πλούσιος μπαμπάς είπε, «Επομένως πλήρωσες τους φόρους που χρωστούσες και τους υπαλλήλους σου;»

«Ακριβώς» είπα. «Και αν το παρατήρησες, εισέπραξα και όλα όσα μου χρωστούσαν.»

«Τους κατάφερες να σε πληρώσουν;» ρώτησε ο πλούσιος μπαμπάς.

«Άλλοι με πλήρωσαν, άλλους τους έβγαλα από τον ισολογισμό και τους έστειλα εισπρακτορες.»

«Πολύ καλά», είπε ο Μάικ. «Πελάτης που δεν πληρώνει δεν είναι πελάτης. Πελάτης που δεν πληρώνει είναι κλέφτης.»

«Αυτό το έχω καταλάβει πια», απάντησα. «Κάποτε όμως έκανα και εγώ τα ίδια.»

Ο πλούσιος μπαμπάς με κοίταξε... κοντοστάθηκε, κούνησε αργά-αργά το κεφάλι του, και είπε χαμηλόφωνα, «Σε ευχαριστώ που το παραδέχεσαι.»

«Δεν ήταν εύκολο», αποκρίθηκα. «Είχα την εντύπωση ότι ήμουν επιτυχημένος επιχειρηματίας, ενώ στην πραγματικότητα χρωστούσα πολλά χρήματα σε πολύ κόσμο.»

Ο Μάικ και ο πλούσιος μπαμπάς κάθονταν σιωπηλοί, κουνώντας ελαφρά τα κεφάλια τους. Τελικά, ο πλούσιος μπαμπάς είπε: «Η αλήθεια πραγματικά σε ελευθερώνει... ας ελπίσουμε ότι τώρα είσαι ελεύθερος... ελεύθερος να τακτοποιήσεις τις εκκρεμότητες και να αρχίσεις να χτίζεις την επόμενη επιχείρησή σου σε πιο στέρεο έδαφος. Είναι πάρα πολλοί εκείνοι που χτίζουν την οικονομική αυτοκρατορία τους σε ένα σωρό ψέματα... και στα ψέματα καμία αυτοκρατορία δεν μπορεί να στηριχτεί.»

Τώρα ήταν σειρά μου να μείνω σιωπηλός και να αφήσω μια κρυστάλλινη σιωπή να γεμίσει το χώρο. Μετά από κάμποση ώρα, ο Μάικ ρώτησε: «Λοιπόν, σε ποια κατάσταση βρίσκεται τώρα η εταιρεία σου; Ο ισολογισμός σου μπορεί να πολύ πιο ειλικρινής, αλλά ένας ισολογισμός δεν δείχνει ποτέ ολόκληρη την εικόνα.»

«Η εταιρεία τελειώσε», απάντησα. «Συνεχίζουμε να κάνουμε πωλήσεις και υπάρχει έντονη κινητικότητα, αλλά οι τέσσερις μας που ξεκινήσαμε αυτή την επιχείρηση έχουμε τελειώσει. Μάλλον δεν θα συνεταιριστούμε ποτέ ξανά, ούτε θα ξαναγίνουμε φίλοι. Ειλικρινά, η αλήθεια μας διέλυσε.»

«Δηλαδή, όταν επέστρεψες στην εταιρεία τα είπατε έξω από τα δόντια;»

«Η συζήτηση ξεκίνησε φιλικά, αλλά τα πράγματα σύντομα αγγίξαν. Πάλι καλά να λες που δεν πιαστήκαμε στα χέρια. Από τότε, το κλίμα στη δουλειά δεν είναι ευχάριστο, αλλά οφείλω να ομολογήσω ότι οι συνεταίροι μου έκαναν ό,τι συμφωνήσαμε για να τακτοποιηθούν οι εκκρεμότητες, όπως μου υποδείξατε.»

«Και τώρα τι γίνεται;» ρώτησε ο Μάικ.

«Θα μεταβιβάσουμε ό,τι απέμεινε από την εταιρεία σε έναν από τους προμηθευτές μας και μετά θα τραβήξει ο καθένας ξεχωριστά το δρόμο του. Πολύ σύντομα θα αρχίσουμε να απολύουμε το προσωπικό, δίνοντάς τους όλα τα χρήματα που τους οφείλουμε. Κάποια χρήματα θα πάρουν και οι επενδυτές μας, αλλά όχι ολόκληρο το ποσό που διέθεσαν. Το συζητήσαμε και κατανόησαν τον κίνδυνο που είχαν αναλάβει. Πολλοί μου είπαν ότι είναι πρόθυμοι να επενδύσουν και πάλι επάνω μου. Πληρώσαμε, επίσης, και τους οφειλόμενους φόρους.»

Ο Μάικ και ο πλούσιος μπαμπάς κάθονταν αμίλητοι. Ήταν σαν κηδεία... πολλή συγκίνηση, λίγα λόγια. Ο μαρασμός μιας εταιρείας είναι όπως το τέλος όλων των πραγμάτων. Καλές και άσχημες, υπάρχουν ένας σωρός εμπειρίες που άλλαξαν για πάντα τη ζωή μας, το μέλλον μας, και την ανθρώπινη εξέλιξή μας. Έτρεμα με τη σκέψη ότι θα έκλεινα το φως και την πόρτα του γραφείου μου για τελευταία φορά, παρόλο που ήμουν ευτυχής που σύντομα θα συνέβαινε αυτό. Τελικά, ο πλούσιος μπαμπάς έλυσε τη σιωπή του και είπε, «Τελικά είμαι περήφανος για τον τρόπο που χειρίστηκες την απώλεια της εταιρείας σου. Ξέρω ότι δεν είναι κάτι ευχάριστο, και ξέρω ότι θα μπορούσες να χειριστείς την υπόθεση με άλλον τρόπο. Θα μπορούσες να πάρεις όσα χρήματα είχαν απομείνει και να εξαφανιστείς... εσύ όμως προτίμησες να κλείσεις την υπόθεση με καλύτερο τρόπο. Αυτό θα σε βοηθήσει να χτίσεις καλύτερα την επόμενη επιχείρησή σου. Έμαθες πολλά από αυτή την εμπειρία;»

«Πάρα πολλά», είπα. «Ακόμα χωνεύω τα μαθήματα.»

«Θα συνεχίσεις να μαθαίνεις για χρόνια», είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Κάποια μέρα, όμως, αυτή η πείρα, καθώς και τα λάθη και οι εμπειρίες που θα αποκομίσεις στο μέλλον, θα αποτελέσουν τη βάση για την επιτυχία και τον πλουτισμό σου. Οι περισσότεροι άνθρωποι αποφεύγουν τα λάθη. Οι περισσότεροι αναλώνουν τη ζωή τους παίζοντας στα σίγουρα... αποφεύγοντας τέτοια μαθήματα... και αυτή η έλλειψη εμπειριών από τη ζωή περιορίζει το μέγε-

θος της μελλοντικής οικονομικής επιτυχίας τους. Να θυμάσαι πάντα ότι δεν μπορείς να αποκτήσεις επιχειρηματική εμπειρία διαβάζοντας βιβλία ή παρακολουθώντας μαθήματα. Αν και οδυνηρή η εμπειρία, εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο επέλεξες να χειριστείς αυτή την επιχειρηματική αποτυχία, αυτή η μικρή επώδυνη περίοδος θα γίνει κάποια μέρα η βάση της μακροπρόθεσμης οικονομικής ευημερίας σου. Αν είχες φύγει λέγοντας ψέματα, το οικονομικό σου μέλλον θα ήταν πιθανότατα το μέλλον ενός δειλού... επειδή, αν είχες φύγει τρέχοντας, θα επέτρεπες στον δειλό που κρύβεται μέσα σου να καθορίσει το μέλλον σου.»

Εγώ απλώς καθόμουν αμίλητος συγκατανεύοντας. Άλλωστε δεν είχα να πω πολλά. Είχα ακούσει αυτή τη διάλεξη και αυτό το μάθημα και στο παρελθόν... σήμερα, όμως, αυτό το απλό μάθημα είχε πολύ περισσότερο νόημα και βαθύτερο αντίκτυπο. Ο πλούσιος μπαμπάς έλεγε συχνά στο γιο του και σε εμένα ότι μέσα στον κάθε έναν από εμάς υπάρχει ολόκληρος θίασος χαρακτήρων. Μέσα στον κάθε έναν από εμάς υπάρχει ένα ευγενικό άτομο, ένα κακό άτομο, ένας πλεονέκτης, ένας πλούσιος, ένας φτωχός, ένας δειλός, ένας απατεώνας, ένας ήρωας, ένας ψεύτης, ένας τσιγκούνης, ένας εραστής, ένας χαμένος, και πολλοί άλλοι. Μας υπενθύμιζε συνεχώς ότι η διαδικασία της ανάπτυξης είναι μια διαδικασία επιλογής του ατόμου που θέλουμε να γίνουμε... ποιον τύπο θέλουμε να διαλέξουμε από όλους αυτούς που έχουμε μέσα μας διαθέσιμους. Όπως ανέφερα ήδη, όταν μας ρωτούσε τι θέλαμε να γίνουμε όταν θα μεγαλώσουμε, ρωτούσε ποιον τύπο θα επιλέγαμε ως χαρακτήρα... όχι αν θα γινόμασταν γιατροί, δικηγόροι, ή πυροσβέστες. Για τον πλούσιο μπαμπά, η επιλογή *χαρακτήρα* που θα έκανε κάποιος ήταν πολύ πιο σημαντική από την επιλογή του *επαγγέλματός* του.

«Στο θέμα του χρήματος, ο κόσμος είναι γεμάτος δειλούς», είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Τα χρήματα έχουν έναν τρόπο να φέρνουν στην επιφάνεια το δειλό... παρά τον ήρωα... και αυτός ίσως είναι ο λόγος που υπάρχουν τόσο ελάχιστοι πραγματικοί πλούσιοι. Το

χρήμα έχει τον τρόπο να φέρνει στην επιφάνεια και τον απατεώνα που κρύβεται μέσα σε μερικά άτομα... γι' αυτό γεμίζουν συνέχεια τα κελιά των φυλακών. Το χρήμα έχει τον τρόπο να βγάζει στην επιφάνεια τον προδότη... αυτόν που θα κλέψει όσους τον αγαπούν και τον εμπιστεύονται... και όταν εσύ "δανείστηκες" χρήματα από τους υπαλλήλους σου, αυτός ήταν ο χαρακτήρας που είχες διαλέξει να γίνεις... και γι' αυτό και σου φέρθηκα τόσο σκληρά. Ναι, είναι κακό να είσαι απατεώνας... αλλά να γίνεις προδότης αυτών που σε εμπιστεύονται είναι η πιο ποταπή προσωπικότητα από όλες αυτές που κρύβονται μέσα μας... και εσύ έδειχνες να έχεις επιλέξει αυτόν το χαρακτήρα.»

Δεν είχα να πω πολλά πράγματα. Ο πόνος που ένιωθα μέσα μου ήταν έντονος. Η αλήθεια και η ειλικρίνεια δεν είναι πάντα ευχάριστες και αυτή η δόση αλήθειας και ειλικρίνειας ήταν πολύ δυσάρεστη... αλλά απαραίτητη. Συνειδητοποίησα ότι πάνω στην απελπισία μου να διασώσω την εταιρεία μου είχα επιλέξει να προδώσω αυτούς που με εμπιστεύονταν.

«Πήρες τουλάχιστον το μάθημά σου;» ρώτησε ο πλούσιος μπαμπάς. «Έμαθες το μάθημα για την επιλογή χαρακτήρα;»

Το μόνο που έκανα ήταν να κουνήσω καταφατικά το κεφάλι μου. Είχα καταλάβει το μάθημα... ένα επώδυνο, βαθυστόχαστο μάθημα που θα το θυμόμουν πάντα. Θεωρούσα πάντα τον εαυτό μου καλό και ειλικρινή άνθρωπο... αλλά όταν βρέθηκα κάτω από πίεση, ο χαρακτήρας που αναδύθηκε ήταν του προδότη αυτών που με είχαν εμπιστευτεί.

«Ωραία», είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Ένα μάθημα για το χαρακτήρα είναι πιο σημαντικό από ένα μάθημα για την ανάγνωση των ισολογισμών... αν και ο ισολογισμός σας αντανakλούσε το χαρακτήρα σου. Τα στοιχεία που μου έφερες να διαβάσω μου διηγήθηκαν την ιστορία ενός προδότη που είχε πάρει τα ηνία στην επιχείρησή σου. Αυτό είναι ένα άλλο μάθημα σχετικά με τη σημασία

των λογιστικών, της ευθύνης, και της σημασίας της δυνατότητας ανάγνωσης των ισολογισμών. Οι αριθμοί διηγούνται μια ιστορία... την ιστορία του χαρακτήρα που κάνει κουμάντο στα λεφτά. Όταν εσύ και οι συνεταίροι σου ξεκινήσατε την επιχείρησή σας, αρχίσατε σαν τζογαδόροι, σταθήκατε τυχεροί, και γίνατε καραγκιόζηδες που θεώρησαν την τύχη τους ικανότητα... όταν τα χρήματα άρχισαν να φτάνουν με το τσουβάλι, γίνατε ανόητοι που αγοράζουν σπορ *Mercedes* και *Porsche*... και όταν άρχισαν να εμφανίζονται οικονομικά προβλήματα, γίνατε προδότες των προμηθευτών σας, της κυβέρνησης, και των υπαλλήλων σας. Οι ισολογισμοί σας αποτελούν καλύτερο σενάριο από τα περισσότερα μυθιστορήματα».

«Αρκετά, μπαμπά», είπε ο Μάικ που έσπευσε να τον διακόψει για να με γλιτώσει από το υπόλοιπο μάθημα. «Νομίζω ότι του έδωσες να καταλάβει αυτό που ήθελες.»

«Εντάξει», είπε ο πλούσιος μπαμπάς και, γυρνώντας προς το μέρος μου, με ρώτησε: «Το έμαθες το μάθημα;»

«Κατακούτελα», αποκρίθηκα.

«Ωραία. Πάμε να φάμε κάτι», είπε ο πλούσιος μπαμπάς. «Υπάρχει ένα πολύ πιο σημαντικό μάθημα που θέλω να μάθεις... ένα πολύ σημαντικό μάθημα... ένα μάθημα που αρχίζει με την ερώτηση "Γιατί δεν γνώριζαν οι υπάλληλοί σου τι έκανες με τα χρήματά τους";»

Όταν έφτασε το ασανσέρ, διαπιστώσαμε ότι ήταν γεμάτο κόσμο που πήγαινε επίσης για φαγητό εκείνη την ώρα. Στριμωγμένοι στο ασανσέρ, ο πλούσιος μπαμπάς είπε: «Θα έρθει κάποια εποχή — εγώ πια θα έχω φύγει από καιρό — όταν εκατομμύρια εργατικά άτομα θα μάθουν ότι καραγκιόζηδες σαν εσένα και τους συνεταίρους σου έπαιζαν με τα χρήματά τους... με τα χρήματα της σύνταξής τους... με το οικονομικό τους μέλλον... με την οικονομική τους ασφάλεια. Η κυβέρνηση έχει κάνει αλλαγές στο νόμο... αλλαγές για να προστατέψει τους εργαζόμενους, αλλά δεν νομίζω ότι

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

του
Πλούσιου Μπαμπά

**Γιατί δεν έχει έρθει ακόμα το μεγαλύτερο χρηματιστηριακό κραχ όλων των εποχών...
και πώς μπορείτε να προετοιμασείτε και να κερδίσετε από αυτό!**

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Σήμερα, στις ΗΠΑ, εκατομμύρια άτομα εξαρτώνται από τα συνταξιοδοτικά τους προγράμματα. Χάρη στο νόμο ERISA οι εργαζόμενοι προγραμματίζουν τη συνταξιοδότησή τους, ενώ παράλληλα επακρελούνται από την ισορροπική άνοδο του χρηματιστηρίου. Όταν πριν από δύο δεκαετίες τα συνταξιοδοτικά προγράμματα έγιναν δημοφιλή, ο πλούσιος μπαμπάς του Robert Kiyosaki προέβλεψε σοβαρές χρηματοοικονομικές συνέπειες για όσους δεν θα είναι προετοιμασμένοι. Τώρα πλέον τα σήντεφα της καταιγίδας έχουν μαζευτεί. Είκοσι περίπου χρόνια μετά την υπογραφή του νόμου ERISA, η προφητεία του Πλούσιου Μπαμπά άρχισε να βγαίνει αληθινή. Στις 3 Απριλίου 2000 ο δείκτης NASDAQ παρουσίασε τη μεγαλύτερη πτώση όλων των εποχών, στερώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας και βυθίζοντας σε θλίψη χιλιάδες εργαζομένους.

Ακόμη και στο διαφορετικό κοινωνικά και πιο συντηρητικό οικονομικά σύστημα της Ελλάδας, η κεντρική ιδέα του βιβλίου αποδεικνύεται εξίσου ισχυρή: *Ο κόσμος της παγκοσμιοποίησης θα αποδειχθεί πολύ σκληρός για όσους δεν έχουν χρηματοοικονομική μόρφωση.* Οι επενδυτές της πρόσφατης κατάρρευσης του αμερικανικού χρηματιστηρίου λόγω της "φούσκας" των εταιρειών του Internet δεν διαφέρουν ούτε στις προσδοκίες, ούτε στις ενέργειες, ούτε στα λάθη τους από τους δικούς μας επενδυτές της πρόσφατης "φούσκας" στο χρηματιστήριο της Αθήνας.

Στις σελίδες του βιβλίου, αλλά και ανάμεσα στις γραμμές του, θα γνωρίσετε μια ανάγλυφη και γλαφυρή εικόνα του αμερικανικού κοινωνικού μοντέλου, μιας πλούσιας κοινωνίας των δύο τρίτων που κινδυνεύει να μεταπέσει σε μια κοινωνία φτωχών, ασθενών, και απόκληρων. Δεν πρέπει να έχουμε ψευδαισθήσεις: μια τέτοια κοινωνική καταστροφή στη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου θα κλονίσει ολόκληρη την παγκόσμια οικονομία — και η Ελλάδα δεν πρόκειται να μείνει ανεπηρέαστη...

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΕΙΤΕ ΚΑΙ ΑΠΟΦΥΓΕΤΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ!

Η προφητεία του Πλούσιου Μπαμπά θα σας δείξει πώς να κατασκευάσετε τη δική σας χρηματοοικονομική κιβωτό που θα σας βοηθήσει όχι μόνο να μη ζημιωθείτε από την επερχόμενη καταιγίδα, αλλά να βγείτε κερδισμένοι. Και μάλιστα πάρα πολύ.

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΠΛΟΥΣΙΟΥ ΜΠΑΜΠΑ

www.richdad.com

Από τους συγγραφείς του *Πλούσιος Μπαμπάς*, *Φτωχός Μπαμπάς* μπεστ σέλερ των *New York Times*, *Wall Street Journal*, *USA Today* και *Business Week*.

ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Σολωμού 57, 10432, ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210-5237635

Επισκεφθείτε μας στο Internet:
<http://www.klidarithmos.gr>

ISBN 960-209-806-6

